

Aleg. 130.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława
hr. Skarbka za rok 1885. 1886 i 1887.

Wysoki Sejmie!

Stosując się do uchwały Wys. Sejmu z dnia 16. stycznia 1888. przedłożył Wydział krajowy osobnem sprawozdaniem zamknięcia rachunków fundacyi Skarbkowskiej z ostatnich trzech lat, a mianowicie za rok 1885. 1886 i 1887.

Komisya budżetowa, której Wys Sejm to przedłożenie Wydziału krajowego do zbadania przekazał, uważała za obowiązek swój wyjaśnić przedewszystkiem kwestyę oszacowania majątku fundacyi. — Wiadomo bowiem, że aż do roku 1885. wstawiano do bilansu sumę 3,045.994 zł. 73 ct. jako wartość całego majątku fundacyi, a w zamknięciu rachunków za rok 1885, przedłożonem Wys. Sejmowi w r. 1887. — sumę tę o 407.269 zł. 20 ct. obniżono. — Wskutek tej niewyjaśnionej wówczas różnicy między przyjmowaną poprzednio wartością majątku fundacyi, a wartością przyjętą w r. 1885., Wydział krajowy zamknięcia rachunków za rok 1885. nie zatwierdził, a Wys. Sejm tegoż zamknięcia do wiadomości nie przyjął. — Następnie przedłożył kurator fundacyi Wydziałowi krajowemu dnia 30. kwietnia 1888. sprawozdanie, w którym przedstawia, że w zamknięciach rachunkowych aż do r. 1885. wstawiano wartość dóbr i realności na podstawie oszacowania, dokonanego w biurze fundacyi, a gdy oszacowanie to wydawało się wygórowanem — postanowiono w r. 1885. uskutecznić w biurze rachunkowem fundacyi nowe oszacowanie, biorąc za podstawę kataster; z tego nowego obliczenia wynikła cyfra o 407.269 zł. mniejsza od cyfry poprzednio przyjmowanej.

Kurator fundacyi wypowiada w sprawozdaniu swem z d. 30. kwietnia 1888. przekonanie, że ani dawny, ani nowy szacunek rzeczywistości nie odpowiada, a obydwie szacunki teoretyczną tylko mają wartość; twierdzi dalej kurator, że oszacowanie dawne zbliżone jest więcej do rzeczywistości, aniżeli nowe.

Komisya budżetowa, korzystając ze sposobności, jaką daje przedłożenie rachunków, obejmujących trzechletni okres czasu, zamiast przedkładanego zwykle zamknięcia rachunków

tylko za ostatni rok administracyjny, uważała za potrzebne wglądać w odnośne akta fundacyi, jak też przejrzeć księgi rachunkowe, aby Wys. Sejmowi przedstawić nietylko rezultaty gospodarstwa w ostatniem trzechleciu, ale także dać treściwy obraz obecnego stanu majątkowego fundacyi.

Majątek zarodowy fundacyi składa się z dóbr ziemskich, z zakładu drohowskiego, z gmachu teatralnego i realności „Kortumówka“ we Lwowie, wreszcie z papierów wartościowych.

Gdy zakład drohowski, z natury rzeczy, dochodów wcale nie przynosi, a gmach teatralny, ze względu na przeznaczenie znacznej części tegoż gmachu dla pomieszczenia sceny, i z powodu znacznych wydatków na reparacye, stosunkowo małą tylko daje rentę, fundusz zaś w papierach wartościowych ulokowany jest już wcale szczupły, przeto głównem źródłem dochodów fundacyi są intraty z dóbr ziemskich.

Wspaniałomyślny fundator uważał ten sposób lokacyi majątku swego, na cele fundacyi przeznaczanego, jako najwłaściwszy i najkorzystniejszy, a w miarę jak rosło jego mienie, pomnażane przez niezwykłą gospodarność i nadzwyczajną oszczędność, zakupywał on coraz większe obszary ziemi. Pozostawił on też fundacyi bardzo rozległe dobra, składające się z ośmiu odrębnych kompleksów; z pomiędzy tych majątków tylko klucz Roźniatowski i Brzozdowiecki stanowią dobra dziedziczne rodziny Skarbków — wszystkie inne majątności ś. p. Stanisław hr. Skarbek zakupił, a mianowicie w r. 1813. dobra Żydaczów, a w r. 1820. Drohowyże od c. k. Skarbu, w r. 1817. dobra Żabie na licytacji, w r. 1845. dobra Smorze, w r. 1846. dobra Ostałowice, wreszcie w r. 1848. dobra Opary.

Ogólny obszar ziemi, należącej do tych majątków, wynosi przeszło 57.000 morgów.

Z tej przestrzeni jednak 47.000 morgów przypada na lasy, a tylko 10.000 morgów na role, łąki i pastwiska.

Z obszaru lasowego znów przypada około 36.000 morgów na lasy górskie, położone na granicach kraju, gdzie eksploatacja jest bardzo utrudniona, — zaś około 11.000 morgów przypada na lasy położone korzystnie, na równinie, z komunikacją dogodną.

Ze względu na położenie dóbr i części składowe poszczególnych majątków, dzielą się te dobra na dwie kategorie, mianowicie:

Klucz Drohowycki, tudzież Żydaczów i Brzozdowce, położone w powiatach żydaczowskim i bobreckim, nad Dniestrem, obejmują 5.400 morgów roli, łąk i pastwisk, a 9.400 morgów lasu, i przynoszą znaczne dochody, a to przeważnie z dzierżaw, zaś w mniejszej części z gospodarstwa lasowego.

Dobra Opary, w powiecie drohobyckim, obejmują około 1.500 morgów roli, łąk i pastwisk, a 1.100 morgów lasu; dobra Ostałowice, w powiecie przemysłańskim, przeszło 500 morgów roli, łąk i pastwisk a blisko 1000 morgów lasu.

I w tych obu majątkach przeważną część dochodów stanowią czynsze dzierżawne, a mniejszą część sprzedaż lasowa.

Trzy majątki górskie, mianowicie:

Roźniatów, w powiecie dolińskim, obejmujący 4.700 morgów, w tem 3.800 morgów lasu, — Smorze, w powiecie stryjskim, o 10 mil od Stryja, obejmujące 9.300 morgów, w tem 8.800 morgów lasu — wreszcie Żabie, w powiecie kossowskim, o 10 mil od Kołomyi, obejmujące 23.400 morgów, w tem 23.300 morgów lasu, — przynoszą dochody z dzierżawy propinacyi i tartaków, tudzież ze sprzedaży drzewa, a tylko w Roźniatowie przedstawia także dochód z dzierżawy folwarków większą kwotę.

Wobec tak odmiennych stosunków w poszczególnych majątkach, niełatwo jest znaleźć odpowiedni sposób oznaczenia kapitałowej wartości dóbr, zwłaszcza gdy ceny kupna, jako odnoszące się do lat dawniejszych, nie mogą tu żadnej dać wskazówki.

W r. 1874 przeprowadziła ówczesna administracja obliczenie wartości dóbr ziemskich w ten sposób, że w każdym z powyżej wymienionych ośmiu majątków obliczano najpierw wartość gruntów według cen miejscowych, z uwzględnieniem klasyfikacji katastralnej, i dodawano do cyfry ztąd wynikającej wartość propinacyi, młynów i czynszowych budynków, według 10-krotnego dochodu.

Następnie obliczano czysty przeciętny dochód roczny i kwotę dochodu kapitalizowano, mnożąc takową przez 20.

Wreszcie obliczano wartość dóbr na podstawie 100-krotnego podatku.

Cyfry wynikające na podstawie każdego z tych oszacowań dodawano, a sumę w ten sposób uzyskaną dzielono przez 3 — przyjmując wynikającą z takiego rachunku cyfrę przeciętną jako istotną wartość kapitałową dóbr.

Przeprowadzone w ten sposób w r. 1874 obliczenie wykazało łączną wartość wymienionych tu ośmiu majątków w sumie 1,634.175 zł.

Zdaniem komisji słuszną jest uwaga kuratora, że ta cyfra więcej jest zbliżoną do rzeczywistej wartości dóbr, aniżeli obrachowana w r. 1885 wartość na podstawie katastru. Przemawia za tem rzeczywisty dochód z dóbr, który tej wartości kapitałowej odpowiada.

Natomiast wartość gmachu teatralnego, która w r. 1874 na 581.255 zł. obliczono, nie jest w żadnym stosunku do dochodów z tego gmachu, gdyż — jak poniżej wykazaniem zostanie — dochód ten, wskutek przeznaczenia części gmachu na pomieszczenie sceny, tudzież wskutek uciążliwych podatków i znacznych kosztów restauracyi, bardzo się zmniejszył.

Sumę tę 581.255 zł. obliczyła administracja w r. 1874 w ten sposób, że obok szacunkowej wartości pojedynczych części składowych gmachu, wraz z urządzeniem sceny, obliczonej według kosztów budowy, a wykazującej ogólną cyfrę 780.000 zł. — obliczono także kapitałową wartość gmachu, według ówczesnego czystego dochodu 19.125 zł. wynoszącego, któremu to dochodowi kapitał 362.510 zł. odpowiada; suma obu tych cyfr szacunkowych podzielona przez dwa, daje przeciętną cyfrę 581.255 zł., którą przyjęto jako wartość gmachu teatralnego.

Wreszcie wartość instytutu drohowskiego przyjęto według rzeczywistych kosztów budowy, które co do głównego gmachu instytutowego wynosiły 392.065 zł.. Z tej sumy wydano w ciągu 9-letniej administracyi rządowej 108.287 zł. — a w ciągu następnych 9 lat, po uchyleniu rządowej administracyi, t. j. od r. 1866 do 1874 wydano na ten cel 283.778 zł.

Nadmienić jeszcze wypada, że do majątku fundacyjnego należy także realność we Lwowie, „Kortumówka“ zwana, obejmująca 164 morgów, którą w r. 1823 ówczesna Reprezentacya stanowa galicyjska nabyła, z zamiarem urządzenia w niej praktycznej szkoły gospodarczej; w r. 1845 darował Wydział stanowy tę realność ś. p. Stanisławowi hr. Skarbkowi, który przekazał ją wraz z całym swoim majątkiem na rzecz fundacyi, mając zamiar w tem właśnie miejscu gmach instytutu zbudować — lecz Reprezentacya ówczesna miasta Lwowa stanowczo temu się sprzeciwiła.

Nakoniec trzeba wspomnieć o dobrach Kulików, które fundacya nabyła w drodze licytacyi, salwując pretensyę swoją do byłego kasyera Kobylińskiego, na tych dobrach intabulowaną. Wartość tych dóbr zamieszczona jest jako actiwum funduszu obrotowego, według ceny kupna.

Oprócz wartości Kulikowa stan czynny funduszu obrotowego składa się z wartości magazynu Zakładu drohowskiego, tudzież z wartości urządzenia tego zakładu, wreszcie i innych ruchomości, do fundacyi należących, tudzież zaległych należitości z tytułu czynszów dzierżawnych i t. p.

Przedstawiony tu stan majątku zarodowego wykazuje, że oznaczenie w r. 1885 wartości tegoż, mianowicie co do dóbr ziemskich, w sumie znacznie niższej od wartości w poprze-

dnich rachunkach zamieszczanej, było dowolne i wcale nie zostało spowodowane przez jakieś uszczuplenie wartości dóbr fundacyjnych.

Zarazem wynika z powyższego przedstawienia, że zarząd fundacji, mając do administrowania dziewięć majątków ziemskich, niełatwe ma zadanie, zwłaszcza ze względu na różnorodne stosunki w tych majątkach. Dochód rzeczywisty z dóbr wynosił w ubiegłym trzyleciu 580.535 zł., wydatki w dobrach 284.768 zł. — zatem czysty dochód 295.767 zł. — a przeciętny czysty dochód roczny z dóbr 98.000 zł. Dochód z czynszów gmachu teatralnego w ubiegłym trzyleciu wynosił 123.104 zł., wydatki gmachu 96.654 zł., zatem czysty dochód 26.449 zł., czyli roczny przeciętny dochód 8.800 zł. Realność lwowska „Kortumówka“ przyniosła w ubiegłym trzyleciu czystego dochodu 9.707 zł., czyli rocznie przeciętnie 3.206 zł., a procenta od papierów wartościowych, należących do fundacji, przyniosły w ubiegłym trzyleciu 27.738 zł. czyli rocznie przeciętnie 9.246 zł.

Z tych dochodów zarząd fundacji musiał pokrywać koszty utrzymania zakładu drohowyżkiego, które w ubiegłym trzyleciu wyniosły łączną sumę 295.123 zł. (po potrąceniu kwot, które jako dochód z kasy zakładu do kasy centralnej wpłynęły). Oprócz tego głównego wydatku, z wykazanych powyżej czystych dochodów majątku fundacji trzeba było pokryć koszty administracji centralnej i legata, aktem fundacyjnym zapisane.

Rada administracyjna fundacji uchwała corocznie budżet, a zarząd fundacji obowiązany jest do budżetu tego ściśle się stosować. Mimo to jednak, ilekroć zapreliminowane w budżecie dochody nie dopisały, lub też okazały się niezbędnie potrzebne wydatki budżetem nieprzewidziane, zarząd fundacji zmuszony był przekraczać budżet, z czego wynikły niedobory, na których pokrycie trzeba było użyć pewnej części funduszu zarodowego, tudzież zużyć większą część funduszu asekuracyjnego, uzbieranego w latach poprzednich.

Komisya budżetowa nie wątpi, że Rada administracyjna i zarząd fundacji dołożą wszelkich starań, aby finansową równowagę przywrócić i utrzymać. Wobec trudnych warunków, w jakich znajduje się własność ziemska w naszym kraju, będzie istotnie zasługą niemałą zarządu fundacji, jeżeli potrafi rentowność majątków ziemskich, stanowiących główne źródło dochodów fundacji, nie tylko utrzymać, ale i podnieść, jak to zapowiedzianem zostało w sprawozdaniu kuratora z dnia 30. kwietnia 1888.

Po tych ogólnych uwagach przystępujemy do szczegółowego zdania sprawy z zamknięcia rachunków z ostatnich trzech lat.

I. Zamknięcie rachunków za rok 1885.

Rachunek funduszu obrotowego wykazuje w dochodach rzeczywistych sumę	264.509 zł. 16 ct.
w wydatkach	320.042 „ 22 „
zatem niedobór	55.533 zł. 06 ct.

Porównując rzeczywistą wynikłość z cyframi budżetu okazuje się, że dochody były preliminowane w kwocie	281.905 zł. 85 ct.
a wydatki w kwocie	298.088 „ 05 „
zatem niedobór budżetowy	16.182 zł. 20 ct.

Gdy zaś dochody rzeczywiste były od preliminowanych mniejsze o kwotę	17.396 zł. 69 ct.
wydatki zaś przekroczyły sumę preliminowaną o	21.954 „ 17 „
przeto cały niedobór wynosi	55.533 zł. 06 ct.

Szczegółowe badanie działu dochodów wykazuje, że dochody z gmachu teatralnego były mniejsze o kwotę 1.391 zł. 20 ct. od prelimi-

nowanych, zamiast bowiem przyjętej w budżecie kwoty	43.763 zł. 90 ct.
wpłynęło z czynszów najmu tylko	42.372 „ 70 „

a pozostało w zaległości 3.378 zł. 65 ct.

Dochody z dóbr były mniejsze od preliminarza o kwotę 22.817 zł., gdyż zamiast przyjętej w budżecie kwoty	212.141 zł. 05 ct.
wpłynęło tylko	189.323 „ 27 „

a pozostały nieściągnięte znaczne zaległości z czynszu dzierżawnego w Kulikowie, Oparach i Roźniatowie, tudzież z ceny kupna za drzewo sprzedane Towarzystwu spożywczemu.

W dziale wydatków największe przekroczenie budżetu jest w rubryce utrzymania zakładu, gdzie zamiast preliminowanej kwoty	104.357 zł. 23 ct.
wydano faktycznie	123.593 „ 53 „
zatem więcej o	19.236 zł. 30 ct.

lecz z sumy 123.593 zł. wydano na właściwe koszta utrzymania Zakładu tylko	108.759 zł. 95 ct.
a zapłacono zaległą należność dostawców z r. 1884. w kwocie	4.360 „ 41 „
i wydano na budowę kaplicy cmentarnej, przeznaczonej na złożenie zwłok ś. p. fundatora	10.473 „ 17 „

Uwzględniając zatem tę okoliczność, że wydatki na zapłacenie zaległych należności i na budowę kaplicy są nadzwyczajne, a budżetem nie były objęte, okazuje się, że przekroczone preliminarz w rubryce kosztów utrzymania Zakładu tylko o 4.402 zł. w. a.

Niedobór z r. 1885. w kwocie 55.533 zł. z doliczeniem niedoboru z r. 1884. w kwocie 18.077 zł. pokrytego wówczas pożyczką z funduszu assekuracyjnego, pokryty został w ten sposób, że z dochodów r. 1886. antycypowano kwotę 38.300 zł.
resztę zaś pożyczono z Banku krajowego na zastaw efektów funduszu assekuracyjnego i funduszu emerytalnego.

Pomimo tego niedoboru — stan majątku fundacyi nie zmniejszył się w r. 1885. — owszem podniósł się w funduszu zarodowym o kwotę 3.854 zł. 59 ct. przez spłatę rat amortyzacyjnych do Towarzystwa kredytowego, a w funduszu obrotowym podniósł się o 32.467 zł. 83 ct. przez powiększenie zapasów materiałów i wyrobów w Zakładzie drohowyżkim, tudzież przez odpisanie pożyczki zaciągniętej z funduszu asekuracyjnego.

Fundusz asekuracyjny bowiem, który utworzony został w celu pokrywania nadzwyczajnych szkód, pożarem zrzędzonych, jako specjalna rezerwa, został uchwałą Rady administracyjnej zredukowany na korzyść funduszu obrotowego w ten sposób, że wierzycelność asekuracyjnego funduszu, powstałą z zaliczek przez obrotowy fundusz pobranych, odpisano, skutkiem czego umniejszył się ten fundusz o 15.355 zł. 14 ct.

Ogólny stan majątku fundacyi wynosił z końcem r. 1885:

w majątku zarodowym	3,056.943 zł. 36 ct.
w funduszu obrotowym	331.678 „ 6 „
w funduszu assekuracyjnym	31.501 „ 50 „
razem	3,420.122 zł. 92 ct.

a potrącając stan bierny majątku zarodowego	7.094 zł. 4 ct.
i funduszu obrotowego	134.190 „ 61 „
czyli łączną sumę	141.284 „ 65 „

okazuje się czysty stan majątku fundacyi 3,278.838 zł. 27 ct.

a powiększenie majątku fundacyi w r. 1885. przedstawia kwotę 20.967 zł. 28 ct. w. a.

Zdaniem komisji — niemożna wciągać do stanu majątkowego tej fundacyi odrębnych funduszy: Władysława hr. Skarbka, emerytalnego i pożyczkowego, gdyż te fundusze mają swoje odrębne przeznaczenie i nie są własnością fundacyi Stanisława hr. Skarbka.

II. Zamknięcie rachunków za rok 1886.

Rachunek funduszu obrotowego wykazuje :

w dochodach rzeczywistych sumę	272.138 zł. 78 $\frac{1}{2}$ ct.
w wydatkach	326.876 „ 46 „
zatem niedobór	54.737 zł. 67 $\frac{1}{2}$ ct.

Porównując cyfry zamknięcia rachunków, przedstawiające rezultat faktyczny r. 1886. — z odnośnemi cyframi preliminarza na rok 1886.

przekonujemy się, że dochody w budżecie wstawione wynosiły	294.769 zł. 22 ct.
wydatki zaś	298.267 „ 30 „
zatem niedobór budżetowy	3.498 zł. 8 ct.
a gdy dochody rzeczywiste były od prelimitowanych mniejsze o kwotę	22.630 „ 43 $\frac{1}{2}$ „
wydatki zaś przekroczyły sumę przewidzianą budżetem o	28.609 „ 16 „
przeto niedobór wynosi	54.737 zł. 67 $\frac{1}{2}$ ct.
a doliczając do tego antycypowaną w r. 1885. z dochodów r. 1886. kwotę	38.300 „ — „
wynosi niedobór w r. 1886.	93.037 zł. 67 $\frac{1}{2}$ ct.
doliczając jeszcze pozostały z r. 1885. dług zaciągnięty w Banku krajowym w kwocie	29.027 „ 81 „
okazała się potrzeba pokrycia z źródeł nadzwyczajnych łącznej sumy	122.065 zł. 48 ct.

Na częściowe pokrycie tej sumy sprzedano 80.000 zł. papierów wartościowych, do funduszu zarodowego należących; za te papiery uzyskano gotówką 80.955 zł. — resztę zaś pokryto znowu w drodze kredytu.

Ubytek w dochodach okazuje się znowu głównie w rubryce czynszów dzierzawnych z dóbr, gdyż zamiast prelimitowanej kwoty	222.804 zł. 73 ct.
wpłynęło tylko	198.852 „ 32 „
zatem mniej o	23.952 zł. 40 ct.
a mianowicie zaległy czynsze od dzierżawców w Kulikowie, Brzozdowcach, Oparach i Roźniatowie; dzierżawcom w Żydaczowie przyznano defalkę 1.600 zł., a dzierżawcom w Oparach defalkę 2.000 zł. w. a.	

W rubryce dochodów z przedsiębiorstwa teatralnego, zamiast prelimitowanej kwoty

11.855 zł. 98 ct.	
wpłynęło tylko	8.010 „ 90 „
zatem mniej o	3.845 zł. 8 ct.

gdyż tę kwotę przedsiębiorca Miłaszewski pozostał dłużnym.

Dochody z gmachu teatralnego wykazują wprawdzie rachunkowo w r. 1886. nadwyżkę, gdyż zamiast prelimitowanej kwoty	43.728 zł. 70 ct.
wpłynęło	49.537 „ 47 „
zatem więcej o	5.808 zł. 77 ct.

lecz ta nadwyżka dochodów ztąd tylko powstała, że w tej rubryce wpłynęły nadzwyczajne dochody z tytułu odszkodowania za szkody, zrządzone pożarem w gmachu teatralnym. Mianowicie wpłynęła od Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń kwota

5.060 zł. — ct.	
a z funduszu assekuracji własnej	4.003 „ 44 ct.

Cała ta kwota 9.063 zł. 44 ct.

została wydana na rekonstrukcję gmachu.

Ż czynszów najmu wpłynęło w r. 1886. tylko 40.232 zł. 78 ct., a zaległość czynszowa podniosła się do kwoty 4.864 zł. 46 ct.

W dziale wydatków znajdujemy znaczniejsze przekroczenie preliminarza tylko w rubryce restauracyi gmachu teatralnego, które okazały się niezbędne w skutek pożaru, a których koszt pokryty został wspomnianem właśnie odszkodowaniem.

Wydana zaś w rubryce spłaty długów po nad preliminarz suma 49.718 zł. 82 ct. pochodzi ztąd, że w r. 1886. zapłaciła fundacya drugą połowę ceny kupna dóbr Kulików w kwocie 49.962 zł. 50 ct., który to wydatek nie był wcale budżetem objęty.

Okazuje się zatem, że cały niedobór funduszu obrotowego w r. 1886. spowodowany został tą okolicznością, że na rachunek tego funduszu zapłacono sumę 49.962 zł. 50 ct. tytułem reszty ceny kupna Kulikowa; pomimo tego nadzwyczajnego wydatku — i dochodów mniejszych o 22.630 zł. 43 ct., niedobór roku 1886. tylko 54.737 zł. 67 ct. wynosi, gdyż wydano o 24.857 zł. 80 ct. mniej, aniżeli prelininowano, mianowicie zaoszczędzono w rubryce wydatków administracyjnych na dobra kwotę 8.245 zł. 85 ct. a wydano na koszt utrzymania Zakładu mniej o 13.171 zł. 99 ct.

Oszczędność w wydatkach administracyjnych dóbr, jak się okazuje z uwag Wydziału krajowego, jest tylko wynikiem odroczenia pewnych robót i wypłat, natomiast zaoszczędzenie w kosztach utrzymania Zakładu jest istotnem zmniejszeniem wydatków, gdyż kwota w tym dziale oszczędzona już wcale wydaną nie będzie.

Przeniesienie sumy 80.000 zł. z funduszu zarodowego do funduszu obrotowego nastąpiło pod względem rachunkowym w ten sposób, że sumę tę zapisano jako należność czynną funduszu zarodowego, a obciążono tą sumą fundusz obrotowy. Zmniejszył się zatem stan papierów wartościowych, należących do funduszu zarodowego, o tę sumę 80.000 zł. funduszowi obrotowemu wydaną; równocześnie jednak zapisano na korzyść funduszu zarodowego tę sumę jako wierzytelność tegoż funduszu, od funduszu obrotowego mu należną, — tak iż rachunkowo fundusz zarodowy, pomimo że odjęto mu sumę 80.000 zł. — pozostał nieuszczuplony.

W tymże roku 1886. przeprowadzoną została, z powodu konwersyi 5% pożyczek Towarzystwa kredytowego, zamiana listów 5% Towarzystwa, będących własnością fundacyi, na 4½% listy Banku krajowego. Operacya ta wcale nie była korzystną dla fundacyi; zamiast 5% efektów otrzymała fundacya 4½% efekta po bardzo wysokim kursie, gdyż cała nadwyżka z tej zamiany tylko 2721 zł. 50 ct. wynosi, podczas gdy roczny ubytek w odsetkach przy sumie przeszło 150.000 zł. wynosi przeszło 750 zł. Komisya budżetowa niemoże przeto pominąć nasuwającej się tu uwagi, że byłoby korzystniej dla fundacyi — zatrzymać nadal 5% papiery, zamiast pozbywać się takowych w celu nabycia 4½% efektów.

Gdy w r. 1886. umniejszył się dług fundacyi do Towarzystwa kred. przez spłatę rat amortyzacyjnych o kwotę 4010 zł. 31 ct. — a przez wspomnianą właśnie zmianę efektów przybyło w kapitale 2721 zł. 50 ct. — przeto zamknięcie rachunków za rok 1886. wykazuje powiększenie funduszu zarodowego o 6731 zł. 81 ct.

Jeżeli jednak przypatrzymy się bliżej lokacyi funduszu zarodowego, to przekonamy się, że stan papierów wartościowych tego funduszu, który już w latach poprzednich zmniejszył się o 50.000 zł., obniżył się znów w r. 1886. o dalsze 80.000 zł., razem zatem o 130.000 zł. a w miejsce tych papierów wartościowych wstąpiła pretensya funduszu zarodowego do funduszu obrotowego w sumie 130.000 zł.

W obecnym stanie majątkowym fundacyi trudno spodziewać się, aby ta pretensya funduszu zarodowego mogła być w krótkim czasie z dochodów funduszu obrotowego spleconą. Trudno zatem jako odpowiedni ekwiwalent papierów wartościowych, funduszowi obrotowemu udzielonych, uważać pretensyę książkową do tego funduszu.

Wydając sumę 100.000 zł. z funduszu zarodowego na zakupno Kulikowa, zarząd fundacyi był przekonany, że ten majątek znacznie większą ma wartość, a powodem kupna tego majątku był zamiar pokrycia w ten sposób wierzytelności funduszu obrotowego do b. kasyera Kobylińskiego, intabulowanej na Kulikowie. Dlatego wierzytelność ową do licytacyjnej ceny kupna doliczono, a majątek ten dotychczas w funduszu obrotowym, jako jego aktywum, w wartości 121.611 zł. 98½ ct. — jest zapisany, podczas gdy rzeczoną sumę 100.000 zł., którą zapłacił fundusz zarodowy, jako dług funduszu obrotowego zapisano. — Gdy jednak należytość funduszu zarodowego do obrotowego wzrosła znowu w roku 1887. o 15.000 zł., tak że wynosi 145.000 zł., byłoby najodpowiedniej, zdaniem komisji budżetowej, dla wprowadzenia większej jasności w bilanse, przedstawiające stan majątkowy fundacyi, dobra Kulików przenieść z funduszu obrotowego do zarodowego, kompenzując w ten sposób odpowiednią część sum z funduszu zarodowego do funduszu obrotowego pobranych.

Oprócz sumy 50.000 zł., użytej na zapłacenie drugiej połowy ceny kupna Kulikowa, użyto w r. 1886. z funduszu zarodowego 30.000 zł. częścią na zapłacenie zaległych podatków z gmachu teatralnego, częścią na pokrycie niedoborów. Zaciągnął także fundusz obrotowy drobne długi od funduszu asekuracyjnego i funduszu emerytalnego w łącznej kwocie 3117 zł. 53 ct. razem przeto zaciągnięte długi wyniosły sumę 33.117 zł. 53 ct. a doliczając ubytek, wynikający z odpisania nieściągalnych pretensyj w kwocie 4.035 „ 44 ½

obniżył się fundusz obrotowy o	37.152 zł. 97½ ct.
Fundusz asekuracyjny, wskutek wypłaty wynagrodzeń, obniżył się o	680 „ 57 „
suma obniżenia	37.833 zł. 54½ ct.

potrącając wykazany powyżej przyrost funduszu zarodowego	6.731 „ 81 „
okazuje się zmniejszenie majątku fundacyi w r. 1886.	31.101 zł. 73½ ct.

Z powodów przytoczonych przy zamknięciu rachunków za rok 1885. komisya budżetowa pomija w tem zestawieniu fundusz Władysława hr. Skarbka, tudzież fundusz emerytalny i pożyczkowy.

Ogólny stan majątku fundacyi, z wyłączeniem trzech właśnie wymienionych funduszy, — przedstawia się z końcem roku 1886. — jak następuje:

w majątku zarodowym	3,059.664 zł. 86 ct.
w funduszu obrotowym	377.642 „ 61½ „
w funduszu asekuracyjnym	31.981 „ 33 „
razem	3,469.288 zł. 80½ ct.

a potrącając stan bierny:

majątku zarodowego	3.083 zł. 73 ct.
funduszu obrotowego	217.308 „ 14 „
„ asekuracyjnego	1.160 „ 40 „
czyli łączną sumę	221.552 „ 27 „

okazuje się czysty stan majątku fundacyi	3,247.736 zł. 53½ ct.
--	-----------------------

a porównując tę sumę z wykazanym poprzednio stanem majątku

z końcem roku 1885.	3,278.838 „ 27 „
-----------------------------	------------------

okazuje się zmniejszenie majątku o kwotę	31.101 zł. 73½ ct.
--	--------------------

III. Zamknięcie rachunków za rok 1887.

Rachunek funduszu obrotowego wykazuje w dochodach rzeczy-

wistych sumę	258.448 zł. 83 ct.
w wydatkach	265.681 „ 24 „
zatem niedobór	7,232 zł. 41 ct.

Porównując wynikiłości roku 1887. z budżetem widzimy, że do-

chody preliminowane wynosiły	266.604	„	30	„
wydatki zaś	259.389	„	58	„
zatem spodziewana nadwyżka dochodów		7.214	zł.	72 ct.

Dochody rzeczywiste były niższe od preliminowanych o 8.155 „ 47 „

wydatki zaś przekroczyły sumę preliminowaną o	6.291	„	66	„
w skutek czego wynikłość okazała się niekorzystniejszą od budżetu o sumę	14.447	zł.	13	ct.
tak, iż zamiast spodziewanej nadwyżki dochodów	7.214	„	72	„
okazał się niedobór		7.232	zł.	41 ct.

Oprócz pokrycia tego niedoboru potrzebnem było spłacić długi

w Banku krajowym, pochodzący z roku 1886., a wynoszący sumę 23.667 zł. 04 ct.

Na pokrycie tych potrzeb pobrał znowu fundusz obrotowy

z funduszu zarodowego sumę	15.000	„	—	„
a z funduszu asekuracyjnego	23.000	„	—	„
razem		38.000	zł.	— ct.

które sprzedano za 36.624 zł. 40., a doliczając do tego sumę 37.500 po-
braną z depozytów obcych, rozporządzał zarząd fundacyi gotówką z nad-
zwyczajnych wpływów 74.124 „ 40 „

Z tej gotówki pokryto niedobór z roku 1887. 7.232 „ 41 „

zapłacono Bankowi krajowemu na poczet długu 23.584 „ 19 „

zwrócono do depozytów 35.900 „ — „

pokryto rozmaite drobne wydatki 183 „ 66 „

tak, iż pozostało na rok 1888 jako zapas kasowy 7.224 „ 14 „

Ubytek w dochodach okazuje się i w tym roku głównie w ru-
bryce czynszów dzierżawnych z dóbr; zamiast kwoty budżetem przewi-
dzianej 200.015 zł. — ct.

wpłynęło faktycznie do kasy fundacyi 192.360 „ 25 1/2 „

zatem mniej o 7.654 zł. 74 1/2 ct.

a to z powodu zalegających czynszów od dzierżawców w Brzozdowcach,
Drohowyżu i Roźniatowie, niemniej też dla tego, że przyznano znowu
defalki dzierżawcom w Żydaczowie w kwocie 1.600 zł. a w Oparach 1.000 zł.

Z dochodów gmachu teatralnego preliminowanych w kwocie 44.734 „ 40 „

wpłynęło tylko 40.654 „ — „

zatem mniej o 4.080 zł. 40 ct.

a to tak z powodu zaległości czynszowych, które z roku na rok znacznie
się wzmagają, gdyż wynosiły w roku 1885. 3.378 „ 65 „

podniosły się z końcem roku 1886. do kwoty 4.864 „ 46 „

a z końcem roku 1887. dosięgły kwoty 5.956 „ 26 „

jak też z powodu niewynajęcia niektórych lokalności.

Przekroczenie budżetu w dziale wydatków znajdujemy w rubryce

kosztów utrzymania zakładu Drohowskiego, na który zamiast prelimino-
wanej kwoty 86.123 „ 10 „

wydano faktycznie 92.718 „ 42 „

zatem więcej o 6.595 zł. 32 ct.

To przekroczenie budżetu usprawiedliwia zarząd fundacyi nad-
zwyczajną potrzebą sprawienia większej ilości odzieży i bielizny dla sierót
i starców, w zakładzie Drohowskim pomieszczonych.

Drugie znaczne przekroczenie preliminarza znachodzi się w rubryce wydatków na przedsiębiorstwo teatralne, w której zamiast przewidzianej budżetem kwoty	9.928 zł. — ct.
wydano	22.999 „ 40 „
	13.071 zł. 40 ct.

zatem więcej o
a to z powodu przegrania procesu z byłym przedsiębiorcą teatru Miłaszewskim, któremu w skutek tego tytułem odszkodowania sumę 13.148 zł. 46 ct. wypłacono.

Ten właśnie niepomysłny rezultat procesu z Miłaszewskim spowodował potrzebę zaczerpnięcia w roku 1887. kwoty 15.000 zł. z funduszu zarodowego, gdyż bez tego nadzwyczajnego, budżetem nieprzewidzianego wydatku, mogłaby administracja fundacyi zamknąć rachunki z roku 1887. nie tylko bez niedoboru, ale nawet z pewną nadwyżką.

Majątek zarodowy wykazuje z końcem roku 1887. powiększenie w kwocie	2.743 zł. 02 ct.
z powodu spłaty rat amortyzacyjnych od pożyczek Towarzystwa kredytowego.	

W funduszu obrotowym wykazuje zamknięcie rachunków powiększenie o kwotę	34.846 „ 15 „
---	---------------

a to z powodu odpisania należności funduszu asekuracyjnego w sumie 23.000 zł., tudzież z powodu powiększenia wartości ruchomości o kwotę 7.910 zł. 06½ ct., niemniej też ze względu na pozostałą z końcem roku 1887. gotówkę kasową.

Wzrost zatem tych funduszy wynosi 37.589 zł. 17 ct.

Natomiast z funduszu asekuracyjnego ubyła suma 23.000 zł. w papierach wartościowych, przeniesiona na mocy uchwały Rady administracyjnej do funduszu obrotowego; ze względu jednak, że fundusz asekuracyjny zasilony został w roku 1887. niektórymi wpływami, ostateczny ubytek w tym funduszu zredukował się do kwoty	19.652 „ 96 „
---	---------------

tak, iż rzeczywiste powiększenie majątku fundacyi z końcem roku 1887. wynosi	17.936 zł. 21 ct.
--	-------------------

Fundusze: Władysława hr. Skarbka, emerytalny i pożyczkowy, komisya budżetowa w tem zestawieniu pominęła, z powodów poprzednio przytoczonych.

Z wyłączeniem tych trzech funduszy przedstawia się ogólny stan majątku fundacyi z końcem roku 1887. jak następuje:

w majątku zarodowym	3,059.665 zł. 74 ct.
w funduszu obrotowym	379.938 „ 73½ „
w funduszu asekuracyjnym	11.167 „ 97 „
razem	3,450.772 zł. 44½ ct.

a potrącając stan bierny:

majątku zarodowego	341 zł. 59 ct.
funduszu obrotowego	184.758 „ 11 „
	czyli łączną sumę 185.099 „ 70 „

okazuje się czysty stan majątku fundacyi 3,265.672 zł. 74½ ct.

Porównując tę sumę ze stanem majątku fundacyi z końcem roku 1886.	3,247.736 „ 53½ „
okazuje się powiększenie majątku fundacyi o kwotę	17.936 zł. 21 ct.

Reasumując rezultaty tych trzech zamknięć rachunkowych, okazuje się, że w r. 1885. powiększył się majątek fundacyi o	20.967 zł. 28 ct.
w r. 1887 powiększył się o	17.936 „ 21 „
suma powiększenia	38.903 zł. 49 ct.

W r. 1886 nastąpiło zmniejszenie majątku fundacyi o kwotę 31.101 zł. 73¹/₂ ct. tak iż z końcem trzechlecia wykazuje się powiększenie majątku fundacyi tylko o kwotę 7.801 „ 65¹/₂ „

Niepoprzestając jednak na buchalterycznym tylko zestawieniu cyfr, i wglądając głębiej w stan majątkowy fundacyi, przyznać trzeba, że w ubiegłym trzechleciu zaszły niekorzystne zmiany, tak pod względem lokacyi funduszu zarodowego, jak i w ogóle co do sytuacji majątkowej fundacyi.

Przedewszystkiem skonstatować wypada, że zapas papierów wartościowych, należących do fundacyi, uległ znacznemu zmniejszeniu.

Jeszcze w r. 1885 posiadał fundusz zarodowy w efektach 233.550 zł., a już wtedy był zapas ten uszczuplony przez wydanie sumy 50.000 za zapłacenie pierwszej połowy ceny kupna dóbr Kulików.

Oprócz tego posiadała fundacya w funduszu asekuracyjnym z początkiem roku 1885 przeszło 46.000 zł.

Mając zatem około 320.000 zł. w papierach wartościowych, przynoszących 5% — miała fundacya z tego źródła zapewniony stały dochód około 16.000 zł.

W zamknięciu rachunków za rok 1887 widzimy, że dochód z prowizyi od papierów wartościowych wynosi tylko 6.679 zł. 51 ct.

Posiadała bowiem fundacya z końcem roku 1887 już tylko 141.272 zł. 38 ct. w papierach wartościowych funduszu zarodowego, a 11.167 zł. 97 ct. w funduszu asekuracyjnym.

Uszczuplenie to, jak powyżej przedstawiliśmy, wynikło z użycia sumy 100.000 zł. z funduszu zarodowego na kupno Kulikowa, dalej użycia sumy 30.000 zł. z tegoż funduszu na pokrycie niedoborów, tudzież z użycia większej części funduszu asekuracyjnego na zaspokojenie wydatków bieżących.

Uszczuplenie zapasu efektów spowodowało zmniejszenie dochodów z prowizyi o przeszło 9.000 zł. rocznie, a ubytek ten częściowo tylko został wynagrodzony intratą z dóbr Kulików.

Trzechletni dochód z Kulikowa wynosi sumę łączną	29.260 zł. 27 ct.
wydatki zaś administracyjne	15.591 „ 65 „
czysty dochód	14.668 zł. 62 ct.

czyli rocznie przeciętnie 4.889 zł., co nie przedstawia nawet pełnych 5% od sumy 100.000 zł. na zakupno tego majątku użytej, — a przedstawia znacznie niższe oprocentowanie sumy 122.495 zł., która podana jest w bilansie jako wartość Kulikowa.

Wprawdzie po spłaceniu należności przenośnej odpadnie wydatek z tego powodu dotychczas ponoszony, około 1.000 zł. rocznie; lecz pomimo tego, w obec faktu, że czynsz propinacyjny w roku 1886 musiała fundacya z sumy 7.850 zł. na 6.000 zł. rocznie obniżyć — jest wątpliwem, czyli i w przyszłości będzie można z administracyi Kulikowa korzystniejsze uzyskać rezultaty.

Usiłowania zarządu fundacyi, zmierzające do podniesienia dochodów, częściowo tylko osiągnęły skutek, a obok tego różne okoliczności, od zarządu niezawisłe, złożyły się na zmniejszenie dochodu z dóbr, o czem wspomnieliśmy już przy zamknięciach rachunków.

Dobra ziemskie, wyszczególnione na wstępie tego sprawozdania, przynoszą dochody częścią z dzierżaw, częścią zaś z gospodarstwa lasowego.

Mianowicie w dobrach Drohowyże, Brzozdowce i Żydaczów miała fundacya w r. 1885. następujące dochody z dzierżaw:

czynsz od rządowego zakładu stadników	10.500 zł.
czynsz dzierżawny z dóbr Drohowyża	7.750 "
czynsz z sianożęć	8.350 "
czynsz z propinacyi około	9.700 "
dzierżawa dóbr Brzozdowca	15.000 "
dzierżawa z dóbr Żydaczów	16.000 "

Dochody te uległy w ciągu trzechlecia znacznemu zmniejszeniu. Mianowicie czynsz od rządowego zakładu stadników, który wynosił dawniej 12.000 zł., został na mocy układu zawartego jeszcze przez śp. ks. Jabłonowskiego obniżony na 9.000 zł. a oprócz tego zobowiązała się fundacya poczynić adaptacye kosztem około 22.000 zł.

Z czynszów z sianożęci i propinacyi w Drohowyżu pozostały do uiszczenia z końcem r. 1887. zaległości, wynoszące przeszło 3.000 zł.; dzierżawca Brzozdowiec zaległ z kwotą 4.747 zł.; — dzierżawcom w Żydaczowie przyznano dwukrotnie defalkę w łącznej kwocie 3.200 zł.

Cały dochód z dzierżaw w tych trzech majątkach przyniósł w ubiegłym trzechleciu brutto 193.919 zł. 12 ct.
lecz wydatki administracyjne, t. j. podatki i należitości rządowe, konkurencye i inne ciężary gruntowe, budowa i reparacya budynków, wreszcie koszta zarządu wyniosły 121.619 " 50 "

czyli przeciętnie rocznie 24.099 zł.
tak iż pozostał czysty dochód tylko 72.299 zł. 62 ct.

Lasy do dóbr Drohowyże i Brzozdowce należące przyniosły w ubiegłym trzechleciu brutto 111.238 zł. 97 ct.
koszta zaś eksploatacyi i administracyi leśnej wyniosły 39.195 " 01 "

czyli przeciętnie rocznie 24.012 zł.
czysty dochód 72.043 zł. 96 ct.

Dobra Opary przyniosły z dzierżawy w ubiegłym trzechleciu brutto 33.740 zł. 26 ct.
podatki i koszta administracyi 13.931 " 71 "

czyli przeciętnie rocznie 6.602 zł.
czysty dochód 19.808 zł. 55 ct.

Lasy w Oparach przyniosły w tymże okresie 20.253 zł. 49 ct.
wydatki administracyi leśnej 3.763 " 88 "

czyli przeciętnie na każdy rok 5.396 zł.
czysty dochód 16.489 zł. 61 ct.

Dzierżawa dóbr Ostalowice przyniosła 15.300 " — "
podatki i inne wydatki administracyjne 6.276 " — "

czyli prznciętnie na jeden rok 3.008 zł.
czysty dochód 9.024 zł. — ct.

Lasy w Ostalowicach przyniosły 9.481 " 75 "
a po strąceniu wydatków 4.472 " 64 "

czyli rocznie 1.669 zł. 70 ct.
wynosi dochód czysty 5.009 zł. 11 ct.

Z dóbr Roźniatów przyniosły czynsze dzierżawne z folwarków, propinacyi, domów czynszowych, młynów i tartaków w przeciągu trzech lat 39.119 " 01 "
wydatki 20.852 " 29 "

czyli na rok przeciętnie 6.088 zł.
czysty dochód 18.266 zł. 72 ct.

Lasy do Roźniatowa należące przyniosły	19.231 „ 76 „
wydatki	7.224 „ 93 „
czysty dochód	<u>12.006 zł. 83 ct.</u>

zatem przeciętnie rocznie 4.002 zł.

W dobrach Żabie i Smorze czynsze dzierżawne przedstawiają już mniejszą część dochodu, a przeważa tu dochód ze sprzedaży drzewa.

W Smorzu czynsze z gruntów, tartaków i propinacyi, tudzież z pasz leśnych przyniosły	20.016 zł. 75 ct.
podatki i koszta administracyjne z wartością drzewa dodanego do tartaków	15.597 „ 31 „
czysty dochód	<u>4.419 zł. 44 ct.</u>

czyli rocznie 1.273 zł.

Sprzedaż drzewa w Smorzu przyniosła w ubiegłym trzechleciu	16.596 zł. 67 ct.
koszta administracyjne	4.923 „ 67 „
czysty dochód	<u>11.673 zł. — ct.</u>

czyli rocznie 3.891 zł.

W dobrach Żabie przyniosły czynsze z tartaków, propinacyi i pasz leśnych w przeciągu trzech lat	15.809 zł. 48 ct.
podatki i koszta administracyjne	9.976 „ 52 „
czysty dochód	<u>5.822 zł. 96 ct.</u>

czyli rocznie 1.941 zł.

Ze sprzedaży kłoców w Żabiu otrzymano	49.715 zł. 74 ct.
koszta administracyi leśnej	5.304 „ 22 „
czysty dochód	<u>44.411 zł. 52 ct.</u>

czyli rocznie 14.803 zł.

Cały dochód z majątków ziemskich, łącznie z Kulikowem, przyniósł w ciągu ubiegłego trzechlecia, jak już poprzednio wspomniano, łączną sumę 580.535 zł. — z tej sumy odpadło na podatki 101.565 zł. na inne wydatki administracyjne 183.203 zł. a pozostał czysty dochód 295.767 zł. czyli przeciętnie na jeden rok 98.000 zł.

Sprawozdanie kuratora fundacyi konstatuje, że urzędujący obecnie dyrektor dóbr fundacyjnych dokłada wszelkich starań, aby podnieść dochody z dóbr. Już w zamknięciach rachunków z ostatniego trzechlecia widoczne są skutki tych usiłowań, mianowicie co do dochodów ze sprzedaży drzewa w dobrach Brzozdowce, Ostalówce, Roźniatów i Smorze, w których to majątkach z tej sprzedaży osiągnięto w roku 1887. znacznie wyższe kwoty, niż w latach poprzednich.

Co do dóbr Żabie podnosi kurator fundacyi z uznaniem skuteczną działalność dyrektora dóbr, pod względem osiągnięcia znacznie wyższych cen za drzewo materiałowe, w porównaniu do cen dawniej praktykowanych, pomimo iż drzewo obecnie sprzedawane eksploatacją będzie w miejscach nieprzystępnych.

Za dzierżawę pastwisk leśnych w Smorzu i Żabiem osiągnięto w r. 1887. kwotę 2.928 zł., podczas gdy w roku 1885. w tej rubryce dochodów wpłynęło tylko 1.564 zł.

Jest przeto uzasadniona nadzieja, że postępując dalej na tej drodze, osiągnie administracya fundacyi pożądanę rezultaty.

Gmach teatralny wzniesiony został przez śp. fundatora w podwójnym celu: najpierw dla zapewnienia stałego przybytku scenie narodowej, a powtóre — dla przysporzenia zakładowi

drohowyżkiemu stałego dochodu z czynszów ubikacyj mieszkalnych. Dochód przyniósł w ubie-	
głym trzechleciu sumę łączną	123.104 zł. 28 ct.
lecz na same podatki odpadło	55.849 „ 44 „
	<hr/>
pozostało	67.254 zł. 84 ct.

Wydatki administracyjne i restauracje (z wyłączeniem kwoty	
pobranej za szkody ogniowe) wyniosły w tem trzechleciu	40 805 „ 43 „
pozostało jako czysty dochód tylko	26.449 zł. 41 ct.

zatem przeciętny dochód roczny 8.816 zł.

Pomimo znacznych wydatków na restauracje, które w ubiegłym trzechleciu 26.246 zł. 35 ct. kosztowały (nie licząc sumy 9.068 zł. z wynagrodzenia asekuracyjnego na tenże cel użytej), widocznem jest na pierwszy rzut oka, że gmach ten potrzebowałby o wiele większych wkładów, jeżeli ubikacje jego mieszkalne odpowiadać mają nowoczesnym wymaganiom.

Słusznie więc obawiać się trzeba, że fundacya, zapobiegając obniżeniu się czynszów, które mogłyby wynikać z zaniedbania odpowiedniej konserwacji budynku, zmuszoną będzie poczynić stosowne wkłady.

Przedsiębiorstwo teatralne, które w latach poprzednich naraziło fundację na znaczne wydatki, z powodu budowy nowych żelaznych schodów i wykonania innych adaptacyj, przez władzę nakazanych, przyniosło także w r. 1887. niemały uszczerbek dochodom fundacyi, w skutek przegranego procesu z p. Miłaszewskim.

W ogóle miała fundacya w tej rubryce w ubiegłym trzechleciu

dochodu	27.036 zł. 10 ct.
wydała zaś	40.716 „ 72 „
	<hr/>
dopłaciła zatem	13.680 zł. 62 ct.

Realność lwowska Kortumówka, której głównym dochodem jest czynsz dzierżawy od	
Skarbu wojskowego, przyniosła w przeciągu trzech lat, tem sprawozda-	
niem objętych	11.739 zł. 50 ct.
wydatki wyniosły	2.784 „ 94 „
	<hr/>
czysty dochód	9.944 zł. 56 ct.

zatem dochód przeciętny 3.314 zł.

Według sprawozdania kuratora fundacyi, dochód ten podniesie się w latach przyszłych, wskutek korzystniejszego kontraktu ze skarbem wojskowym zawartego.

Fundusz w papierach wartościowych ulokowany zmniejszył się w ubiegłym trzechleciu bardzo znacznie, jak wspomniano powyżej, a dochód od tych papierów, wynoszący jeszcze w roku 1885. kwotę 11.689 zł. 70 ct. — wynosił w roku 1887. już tylko 6.679 zł. 51 ct.

Co do wydatków zaznaczyć należy, że koszta zarządu centralnego, pomimo podwyższenia w r. 1886 płacy dyrektora dóbr na 4.400 zł., zamiast dawniejszej płacy 2.400 zł. — nie wiele wzrosły w ciągu ubiegłego trzechlecia, gdyż wynosiły

w r. 1885	19.738 zł. 45 ct.
w r. 1886	18.795 „ 67 „
w r. 1887	20.069 „ 87 „

W porównaniu jednak z poprzednimi latami — jest w tej rubryce podwyższenie, gdyż koszta te wynosiły

w r. 1882	16.300 zł. 86 ct.
w r. 1883	16.743 „ 69 „
w r. 1884	15.489 „ 26 „

Do wydatków administracji centralnej należą także i te, które w rubryce pod nazwą „legata“ w zamknięciu rachunków są przytoczone, a mianowicie: płaca kuratora, wraz z wartością pomieszkania, w rocznej kwocie stałej 9429 zł. — tudzież stały datek do funduszu emerytalnego w rocznej kwocie 2.280 zł. Oprócz tego są w tej rubryce drobne zapomogi.

Ponieważ w r. 1885. przez pewien czas stanowisko kuratora było opróżnione, przeto wynikało ztąd pewne zaoszczędzenie, w skutek czego wydatki w tej rubryce wyniosły w r. 1885

tylko	10.724 zł. 6 ct.
zaś w r. 1886	12.312 „ — „
a w r. 1887	12.447 „ — „

Wydatki na utrzymanie Zakładu drohowyżkiego były jeszcze w r. 1885 bardzo znaczne, gdyż wynosiły, potrącając nawet koszta wykonanej w tym roku budowy kaplicy 113.120 zł. 36 ct. a potrąciwszy kwoty przez Zakład do kasy fundacyi zapłacone 2.692 „ 81 „ kosztował zakład 110.427 zł. 55 ct.

W r. 1886 zaś wyniosły koszta utrzymania zakładu, z potrąceniem kwoty przez zakład do kasy fundacyi wniesionej, już tylko 86.354 „ 57 „ a w r. 1887 kosztowało utrzymanie zakładu 88.969 „ 75 „

W tym dziale wydatków jest więc widoczną trwała a skuteczna dążność administracyi do zmniejszenia wydatków, celem doprowadzenia finansowych stosunków zakładu do równowagi.

Pozostaje nam jeszcze wspomnieć o trzech funduszach odrębnych, których administracya jest poruczoną zarządowi fundacyi Stanisława hr. Skarbka.

I. Fundusz Władysława hr. Skarbka.

Fundusz ten wynosił w r. 1884. sumę	62.440 zł. 90 ct.
w r. 1885. wzrósł o kwotę	1.835 „ 63 „
zatem wynosił z końcem r. 1885.	64.276 zł. 53 ct.
przybyło w roku 1886.	3.029 „ 28 „
stan z końcem r. 1886.	67.305 zł. 81 ct.
przybyło w roku 1887.	1.800 „ 87 „
stan z końcem r. 1887.	69.106 zł. 68 ct.
zatem ogólny przyrost w ciągu trzech lat 6.665 zł. 78 ct.	

II. Fundusz emerytalny.

Fundusz ten jest dotowany kwotą 2.280 zł. z dochodów fundacyi, a oprócz tego wpływają do tego funduszu wkładki urzędników fundacyi i innych stałych funkcyonaryuszów

Ponosi zaś ten fundusz wydatki, spowodowane przeniesieniem urzędników i służ w stan spoczynku, a mianowicie wypłaca bądź to stałe emerytury, bądź też jednorazowe odprawy.

Stan funduszu z końcem r. 1884.	20.800 zł. 27 ct.
przybyło w r. 1885.	821 „ 31 „
stan z końcem r. 1885.	21.621 zł. 58 ct.
ubyło w r. 1886	3.820 „ 27 „
stan z końcem r. 1886.	17.801 zł. 31 ct.
przybyło w r. 1887.	142 „ 84 „
stan z końcem r. 1887.	17.944 zł. 15 ct.

Niemożna pominąć uwagi, że fundusz ten jest za szczupły w stosunku do ciężących na nim zobowiązań, że zatem zarząd fundacyi powinienby obmyśleć środki uposażenia tego funduszu, odpowiedniego znacznej liczbie jego uczestników, gdyż niepodobna dopuścić, aby fundacya, humanitarne tylko cele na oku mająca, osobom pracującym dla tej fundacyi odmawiała, w razie przeniesienia ich w stan spoczynku, zaopatrzenia statutem emerytalnym przewidzianego, z powodu niedostateczności emerytalnego funduszu.

III. Fundusz pożyczkowy.

Fundusz ten jest udotowany z funduszu emerytalnego, a jest używany na zaliczki dla urzędników fundacyi. Czysty stan czynny z końcem r. 1887 wynosi tylko 10 zł. 89 ct. gdyż należność czynna tego funduszu wynosiła 1.123 „ 62 „ a dłużnym był ten fundusz 1.112 „ 73 „

Komisya budżetowa wyrażając przekonanie, że Wydział krajowy, który ma bezpośredni udział w czynnościach Rady administracyjnej fundacyi, będzie troskliwie czuwał nad tem, aby starania zarządu fundacyi, już teraz wykazujące w pewnej mierze rezultaty dodatnie, doprowadziły do zupełnego uregulowania stosunków majątkowych fundacyi — wnosi:

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za r. 188b, 1886 i 1887 przyjąć do wiadomości.

Lwów dnia 4. Stycznia 1889.

Przewodniczący:
Artur Potocki.

Sprawozdawca:
Skalkowski.